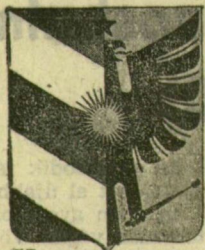

SZEGEDI

ÜNNEPI HETEK

Muzsikáló udvar. Gerencsér Ferenc és Szalai József cimbalomművészek estje a városháza udvarán (rossz idő esetén a díszteremben), este 8 órakor.
 Geszler Mária kerámikusművész kiállítása a Gulácsy Lajos Teremben. Megnyitő: délután 5 órakor.
 A XVI. Szegedi Nyári Tárlat a Móra Ferenc Múzeum Horváth Mihály képtárában, augusztus 24-ig.
 Kohán György Kossuth-díjas festőművész kiállítása a November 7. Művelődési Központban, augusztus 20-ig.
 Sajtótörténelmi kiállítás a Somogyi-könyvtárban, augusztus 20-ig.
 Vigh Tamás szobrászművész kiállítása a Közművelődési Palota kupolacsarnokában, augusztus 20-ig.
 Népi iparművészetünk. Kiállítás a Bartók Béla Művelődési Központban, július 27-ig. Vasművészet. Művészi kovacsoltvas- és lakatosmunkák kiállítása ugyanitt, július 31-ig.
 Otthon '75. Kiállítás a Marx téren, július 27-ig.
 A Móra Ferenc Múzeum állandó kiállításai.

„Éppen az a Leonóra”

Két próba, egy késő délelőtti és egy kora délutáni közötti szük időben — amikor frissülni, pihenni, ebédelni, időt lenni valamit enni és új készenléti állapotba kerülni igény és kötelesség — természetes udvariassággal hajlott még beszélgetésre is Horváth Eszter. És amikor a színpadon mozdulatlan, forró levegő után az utcán szabadabban járó szellők kellemes hűvöséről lemondva, önfeláldozóan bűgölölte magát meleg kendőbe — meglepett sok ószintén dicsérő szava térről és színpadról.

Tavaly a Mefistofele főbb szerepeit éneklő külföldiek között szinte egyedül voltam magyar, a szokásosnál nagyobb nyüzsgés, ahogy mondják: felhajítás volt körülöttem. Ott, a színpadon mégsem találtam olyan egyéni varázsát, tévészerűen légtérrel a szabadtéri előadásoknak, mint Szegeden. Legyen bármilyen rangos, értékes egy szigeti bemutató, nem képes annyira eseményé válni, mint a karakteres, sajátos zamatú szegedi nyárba ágyazódott akármelyik előadás. Főiskolás korom emlékeztet a vidékjárásainak élményei is idéződnék, amikor az itteni nézőtér beszédese csendjét, csodára éhes és érzékeny várakozását sikerül felfognom. Akkoriban olyan emberek előtt énekeltünk ope-

raaíriákat, akik életükben sem hallottak olyat. Az egyik est után megértésért esedező arccal jött elém egy gyulai asszony: művésznő, ősz van, minden virág elhervadt, de olyan szépet csinált, hogy ezt el kell fogadnia. Már a kezemben is volt vagy másfél kilónyi pompás gyulai kolbász. A színpadon szomszagos laikusok hálat és tetszést kifejező, feltétlenül őszinte gesztusaiból az következik számomra, hogy valamely lényegit képesek megérezni és átélni a művészetből.

Nem következik viszont mindebből, hogy Horváth Eszter kevésbé szeretne „szakmai közönség” előtt énekelni. A bizonyításra semmi szükség, de szinte követelődik kínálkozniak érvelni igéyes dal- és áriaestjei, amelyek bizony jó részt az érték legszűkebb táborába adja a hallgatóságot. És persze beszélgetések az Operaházban töltött elmúlt két évad szerepei is. Nyilvánvalóan a pécsi, majd a szegedi — sok-sok fészerepet hozó — hat év tudás- és tapasztalata is segítette Budapestest.

Sokat. Bár számunkra nincs megállás, folyton dolgozni, tanulni kell, nem tagadhatom: csak előnyeiket látom, hogy nagy repertoárral, körülbelül 16 főszereppel érkezhettek az Operába. Nyilvánvaló, csak vidéken lehet viszonylag rövid idő alatt ennyi tapasztalatot gyűjteni. Hálás vagyok érte. De a pesti két évad is sok örömet adott, élményes és nagyon változatos volt, hiszen a legkülönbözőbb stílusú szerepekben bizonyíthatam. A Jenufa című szerepe és a Bohémélet Missette-je a legkedvesebb számomra.

A repertoárból Budapestest is énekelhettem már többek között a Traviata, Tosca, Aida, Hunyadi László, Don Juan-beli szerepeit, az említettek mellett Monteverdi Odüsszeuszában, Wagner A Rajna kincseiben kapott új feladatokat. És a jövő évad egyik operaházi bemutatója, Richard Strauss Elektra-ja lesz. Krizotemis: Horváth Eszter. Most pedig: a három Leonóra közül (A végzet hatalma, Trubadúr, Fidelio) „éppen az a Leonóra”. Ragyogva jelenti ki: „évek óta nehezen várt reményem és vágyam, hogy valamelyiket, de legfőképpen a Fidelioét énekelhessem”.

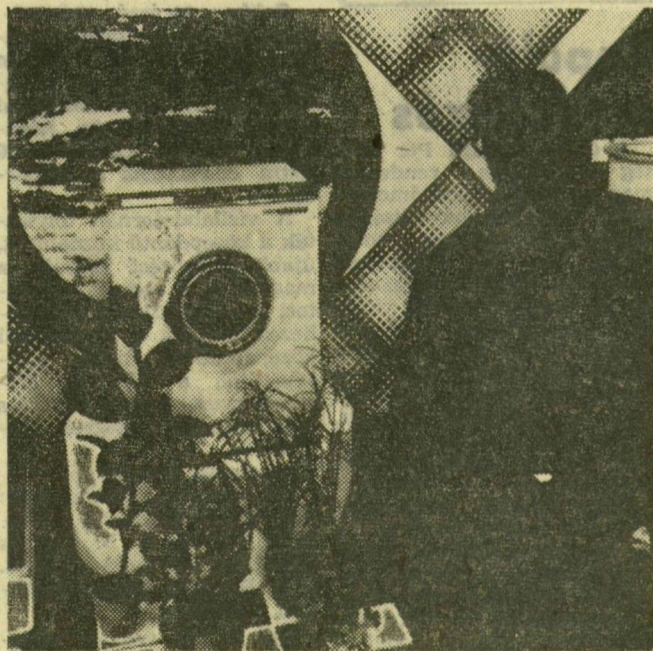
Sulyok Erzsébet

OTTHON '75:

Korszerű háztartási gépek

Megyei és városi vezetők látogatása a kiállításon

Szerdán délután megtekintették az OTTHON '75-kiállítást megyei és városi vezetők: dr. Komócsin Mihály, az MSZMP Csongrád megyei bizottságának első titkára, dr. Perjési László, a megyei tanács elnöke, Török József, a szegedi városi pártbizottság első titkára, Papp Gyula, Szeged megyei város tanácsának elnöke. A vendégeket dr. Csikós Ferenc, a szegedi tanács vezetőtitkára és dr. Zsótér Mihály, az OTTHON '75-kiállítás igazgatója fogadta. A kiállításon a vállalatok képviselői ismertették a bemutatott termékeket. A jugoszláv kiállítók nevében Diklic Mane, a szabadkai nemzetközi vásár igazgatója üdvözölte a vendégeket. A megyei és városi vezetők elismerően szölköztek a bemutatott termékekről, s a kiállítás színvonaláról.

Acs S. Sándor felvétele

Részlet a Hajdúsági Iparművek bemutatójából.

Végezt ért a pedagógiai nyári egyetem

Az idei nyári egyetem előadásait jórészt neves pszichológusok tartották, hiszen központi témakörre a tudományoknak az oktatásban, nevelésben betöltött szerepe, hatása volt. Az összesen 361 hallgató — gyakorlati tanárok és az iskolaügyi helyi irányítói (igazgatók, művelődésügyi osztályok munkatársai, szakfelügyelők, továbbképző kabinetek képviselői) — elsősorban az empirikus kutatások eredményeiről, már elvégzett vizsgálatok tapasztalatairól tájékozódhattak. A nyári egyetem tegnap, szerdán délelőtt befejezte munkáját. Igazgatóját, dr. Ágoston György, tanszékvezető egyetemi tanárt kértük, foglalja össze a tíznapos kurzus tapasztalatait.

„Őszintén el kell ismerünk, hogy sok pedagógus pszichológiai műveltsége hiányos, felkészültségük nem elég a hatékony oktatáshoz és neveléshez. Nyilvánvalóan maguk is érzik, ezért fogadták szívesen és hálásan a mostani témát. Az elhang-

zott előadások mindig a pedagógia nézőpontjából ismertették pszichológiai tényeket, vizsgálati tapasztalatokat. A cél az volt, hogy pszichológiai tisztánlátáshoz segítse a tanárokat, alapvető ismeretbeli feltételeit teremtsék meg az iskolai munkának. Enélkül ugyanis — akár a legkorszerűbb oktatási elvekre vagy tudományos kutatásokra hivatkozva — szinte helyrehozhatatlan gyakorlati hibákat követhetünk el.

— Kérem, mondjon néhány példát: milyen hibák következhetnek abból, hogy nem elég színvonalas a pedagógusok pszichológiai tudása?

— Az oktatás korszerűsítésének mai folyamatában a gondolkodás fejlesztése elsősorban követelmény. Vas-kor hibák forrása lehet viszont, ha a gondolkodásfejlesztést szembeállítják az emlékeztetfejlesztéssel, ez utóbbi éppen a pszichológia fogalmainak nem kellő ismerete miatt lebecsülük.

Mindez a gyakorlatban úgy is megnyilvánul, hogy például a versmemorizálást egyszerűen kiiktatják a tanulási, nevelési folyamatból, pedig a versismeret általános nevelő, személyiségfejlesztő, gondolkodást alakító hatása letagadhatatlan. Vagy: vétkes passzivitásra készítik a tanárokat különféle modern elméletek, amelyeknek természetesen lehet termékenyítő hatása is, ha pontosan, árnyaltan értik és értelmezik őket. De például a velünk született hajlamok adottságok és a képességek összefüggéseiről szóló, nem elég felkészülten fogadott koncepciók akár megbéníthatják a pedagógust, ha elfogadja, hogy az öröklött adottságok pontos felderítése nélkül nem foghat hozzá a képességek kibontásához. Hiszen nincsenek arra eszközei, hogy a gének világánál kezdjen munkájához.

— A tegnapi záróelőadás A nevelési feladatok új rendszerezése címmel dr. Ágoston György tartotta. A pedagógiai fogalmaknak, a tudományág alapvető kategóriáinak revíziójára, elméleti tisztázására vállalkozott. Mi indokolja témaválasztását?

— Nincs olyan tudomány, amely ne igényelné, hogy művelői időszerűen az alapfogalmakhoz térjenek vissza. Az újabb és újabb kutatási eredmények követelik, hogy egyértelmű alapfogalmak is segítsék a további fejlődést. Sokan azért nem tartják önálló tudománynak a pedagógiát, mert szerintük nincsenek olyan egyértelmű alapfogalmak, mint például a természettudományok bármely ágának. Vannak, csak hogy ilyen komplex tárgyú, a személyiség alakításával foglalkozó tudományban nagyon nehéz a tiszta fogalmakhoz eljutni. Az említettek, az empirikus kutatások előrehaladottságán kívül egyéb-ként az oktatás-nevelés egész feladatrendszerének megváltozása is indokolja, hogy az elméleti tisztánlátást szorgalmazzuk, alapfogalmaink revíziójára vállalkozunk.

A záróelőadás után, tegnap délután, a XII. Pedagógiai Nyári Egyetem hallgatói elutaztak Szegedre.

N. L.

Befejeződött a CIOFF kongresszusa

Befejeződött tegnap, szerdán délelőtt a nemzetközi folklorfesztiválok rendezőinek szegedi kongresszusa. Világszervezetük, a CIOFF alapszabályzatának módosítása, a folklorgyűjtések interkontinentális útjainak szervezése és — az évi kongresszusaihoz szokásos — sokoldalú tapasztalatcsere alkotta a mostani konferencia programját. A hétfőn kezdődött tanácskozást a SZOT, az ipari és fogyasztási szövetkezetek, valamint a Népművelési Intézet rendezte. A közel harminc országból érkezett szakemberek, a világ-tanács tagállamainak képviselői plenáris üléseken vitázták meg a kongresszus témáit a Technika Házban. Részt vettek a Felszabadulási Nemzetközi Néptáncfesztivál gálaestjén, a Májusjárás bemutatóján is, kedden fogadták őket a városi tanács.

dig Vásárhelyi László, a Népművelési Intézet munkatársa képviselte,

Rudolf Barsaj moszkvai kamarazenekarának szegedi vendégjátéka hosszú időre előlegezett bizalmat garantált a hasonló fazonú szovjet együtteseknek. Ezért aztán fokozott érdeklődés várta a városi tanács házi Muzsikáló udvarában a Barokk quintett keddi esti bemutatkozását, annak ellenére, hogy az öt moszkvai fiatalemberről előzetesen a közönség újszólván semmit sem tudott. A propaganda fogvatékoságáért viszont bőségesen kárpótolt maga a koncert: az együttesben a nagy híru szovjet előadóművészet méltó képviselőit ismerhettük meg.

Hét esztendeje játszanak együtt, s a hegedűs, Igor Popkov vezetésével szinte a fél világot bejárták, az Egyesült Államoktól Bulgáriáig. Először jöttek Magyarországra, nagy sikerű olasz turné után, s Szegedről Budapestre, Tihanyba majd Keszthelyre vezet útjuk. Mint nevükből követ-

A barokk követői

kezik, kifejezetten a 17—18. századi muzsika szerepel programjukban, s mint szegedi műsorok tanúsítja, nem kizárólag a nyugat-európai barokk, hanem a kor orosz termése is. Már a felállásuk utal rá: hegedű, fuvola, oboa és cselló mellett a csembalóval, mely a zenetörténeli „generálbasszus” korát idézi föl, amikor az akkordhangszer még a zenekar vezetője, s csak később szorult ki onnan. Két 18. századi francia szerző, a balettooperáiról ismert Boismortier és a hegedűirodalom avatott komponistája, Leclair egy-egy szonátájához a rendkívül termékeny német Telemann (Bach jóbarátja) d-moll quartettje szólalt meg, majd egy ismeretlen szerző C-dúr szimfóniájának közelségében két barokk stílusú orosz mester. Az ukrán származású Dmitrij Sztjepanovics Bor-

tyanszkij (1751—1825) muzsikáján olasz mesterének és az Itáliában töltött éveinek hatása is nagy nyomot; később mint pétérvári udvari zenész az orosz lírai opera egyik előkészítője, francia vígoperáiban a szlav operákra oly jellemző kórus szólal meg, mindemellett jelentékeny egyházi komponista és a tételes kamarazene első nagy orosz mestere. (Halála után bő fél századdal Csajkovszkij felelte föl, kiadva műveit jó tíz kötetben.) Tőle A vetélytárs nyitány hangzott el. Az ugyancsak pétérvári Jevsztyignyej Ipatovics Fomin-tól (1761—1800), az orosz opera egyik atyjától, legjobbnak tartott művét, az Orfeusz és Euridikét idézte meg az együttes, az Orfeusz szvittel. (Eredeti műfaja, a melodráma, alig három évtizeddel követi a rousseau-i példát, a mimi-

kával kísért, zenekarral színesített énekes-deklamációt.)

A Barokk quintett játékában a 17—18. századi muzsika kollektív élménye éledt újjá. A „boldog állapot”, amikor még nem volt komolyzene és könnyűzene, amikor csak ez a zene szólt, s az örömforrásnak eme osztatlansága mikrovilágában is tükrözötte a kor szellemét, világlátását. Zsúfoltságában is a derűjét, polifóniájában is a fájdalmát, a szívét, a szellemét, a kitűnő hangszerjátékosok feygelmezett összmunkájával tárta föl egy alapjában ismert és hatalmas művészeti korszak azon mestereinek munkásságát, akikre az idő távolából (nem utolsósorban a kortárs zenefeljelmekek, Bach, Händel és mások árnyékában) kevesebb fény hull a ma emberének érdeklődéséből.

S. E.